

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/130/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119210562
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8119210562.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobcu: S. I., J.. XX.XX.XXXX, G. H. XX, zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, p r o t i žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35792752, zastúpený: Advokátka kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Bratislava, Kubániho 16, IČO: 47233516, o primerané finančné zadostučinenie takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 100 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .
- III. Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny.

odôvodnenie:

1. Žalobca žalobou zo dňa 10.6.2019 si uplatnil voči žalovanému primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.055,07 Eur a to podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa na základe toho, že v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 9C/171/2015 bol úspešný so žalobou o neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy zo zmluvy o revolvingovom úvere uzavretej so žalovaným. Citoval pritom časť odôvodnenia spomínaného rozsudku a uviedol, že si uplatňuje satisfakciu za porušenie jeho spotrebiteľských práv. V žalobe uviedol, že žalovaný listom z 23.2.2015 požiadal jeho zamestnávateľa o vykonávanie zrážok zo mzdy v celkovej výške 2.110,14 Eur. Primerané finančné zadostučinenie preto uplatnil vo výške polovice tejto sumy, o ktorú sa chcel žalovaný na jeho úkor obohatiť formou zrážok zo mzdy. Na pojednávaní upresnil, že uvedený nárok uplatnil z dôvodu, že dohoda o zrážkach zo mzdy predstavovala neprijateľnú zmluvnú podmienku.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Poukázal na právny záver rozsudku Krajského súdu v Prešove 14Co/91/2012, ktorý uvádza, že v záujme eliminácie možného zneužitia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. je nevyhnutné sledovať jeho účel, ktorým je nastolenie rovnováhy zmluvných strán. Podľa žalovaného je potrebné posúdiť, či účel sledovaný zákonom sa dosahuje vyslovením neplatnosti zmluvnej podmienky, odplaty za úver alebo aj záverom o vzniku nároku na primerané finančné zadostučinenie. Účelom ustanovenia § 3 ods. 5 citovaného zákona bolo priznať spotrebiteľovi, ktorému dodávateľ porušil alebo neuznal nejaké jeho spotrebiteľské práva (najmä v reklamačnom konaní) primerané zadostučinenie za to, že tieto svoje práva musel spotrebiteľ následne účelne uplatňovať alebo brániť v súdnom konaní a teda nie primerané zadostučinenie priamo za ich akékoľvek porušenie. V konaní 9C/171/2015 bolo rozhodnuté na základe všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka a nie na základe záveru o porušení práva spotrebiteľa. Žalovaný namietal aj výšku uplatneného nároku a jej zdôvodnenie v žalobe považoval po skutkovej aj právnej stránke za neopodstatnené.

3. Žalobca právo na repliku k tomuto vyjadreniu nevyužil.

4. Súd vykonal dokazovanie písomným vyjadrením žalovaného, výsluchom žalobcu, spismi tohto súdu 9C/171/2015, 16C/324/2013, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

5. Strany uzavreli dňa XX.X.XXXX formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere vo výške 1500 Eur s ročnou úrokovou sadzbou 70,01%. Dohodnutých prítom bolo 48 splátok po 77,05 Eur.

6. V ten istý deň bola na samostatnej listine uzavretá stranami aj dohoda o zrážkach zo mzdy podľa § 551 Občianskeho zákonníka na zabezpečenie pohľadávky z predmetnej úverovej zmluvy s dohodnutými zrážkami zo mzdy vo výške 77,05 Eur.

7. Listom zo dňa 23.2.2015 žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu O. K. S. K. M..N.. o vykonávanie zrážok zo mzdy na uspokojenie pohľadávky vo výške 2.110,14 Eur.

8. Žalobca dňa 20.4.2015 podal na tunajší súd žalobu o neplatnosť vyššie uvedenej dohody o zrážkach zo mzdy. Konanie sa viedlo pod sp. zn. 9C/171/2015. Uznesením č.k. 9C/171/2015-23 zo dňa 7.5.2015 súd vydal predbežné opatrenie, ktorým uložil povinnosť zamestnávateľovi žalobcu zdržať sa vykonávania zrážok zo mzdy na základe predmetnej dohody. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 2.6.2015.

9. Súd prvej inštancie najprv rozsudkom č.k. 9C/171/2015-40 zo dňa 3.12.2015 žalobu žalobcu zamietol, ale v dôsledku jeho odvolania Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 23Co/61/2016-86 zo dňa 19.6.2017 tento rozsudok zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení prítom uviedol, že spornou dohodou o zrážkach zo mzdy môže dodávateľ získať plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok a neplatných dojednaní - v danom prípade úroku prevyšujúceho 70%, ktorý sa javí byť v rozpore s dobrými mravmi.

10. Ďalším rozsudkom č.k. 9C/171/2015-109 zo dňa 12.2.2018 už súd prvej inštancie žalobe vyhovel. V odôvodnení rozsudku uviedol, že vzhľadom na to, že úroková sadzba v úverovej zmluve činila 70,01% ročne a je úžerná, existuje riziko, že by zrážkami zo mzdy mohlo byť vymáhané plnenie majúce povahu neprijateľnej zmluvnej podmienky resp. odporujúce dobrým mravom. Citoval aj časť odôvodnenia rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 6Co/150/2015, že ak existuje čo i len hrozba vymoženía nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravídla podnikateľ a je značne problematické až na úrovni nezistiteľnosti, kedy tento inštitút obchodník aktivuje. Odvolanie voči tomuto rozsudku podané nebolo a preto nadobudol právoplatnosť 28.3.2018.

11. Žalovaný podal voči žalobcovi žalobu o zaplatenie 1.789,20 Eur ako pohľadávku z predmetnej úverovej zmluvy, pričom táto jeho žaloba bola právoplatne zamietnutá rozsudkom Okresného súdu Prešov 16C/324/2013-61 zo dňa 10.6.2014, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove 17Co/201/2014-111 zo dňa 26.2.2015. Ako dôvod odvolací súd uviedol neplatnosť dohody o úrokoch pre ich rozpor s dobrými mravmi, keďže úrok bol viac ako 4,5 násobne vyšší ako úrok pri obdobných úveroch poskytovaných bankami (15,47% p.a.). V rozsudku súdu prvej inštancie sa prítom konštatuje, že žalovaný z predmetnej úverovej zmluvy zaplatil 1.909,20 Eur. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 13.4.2015.

12. Žalobca na pojednávaní uviedol, že predmetnou úverovou zmluvou mu reálne nebola poukázaná suma 1.500 Eur, pretože bol mu zrazený nejaký poplatok zrejme za dohodu o odklad splátok a vyslovil tiež názor, že podľa neho v skutočnosti dohodnuté zmluvné úroky boli ešte vyššie ako úroky uvedené v zmluve. Nevedel uviesť akú sumu zaplatil nad istinu úveru a pokiaľ ide o realizáciu dohody o zrážkach mzdy uviedol, že minimálne mu bola vykonaná jedna zrážka zo mzdy, ale zároveň potvrdil, že jej realizáciou mu veľká ujma nevznikla, keďže už spomínaným predbežným opatrením bolo zamedzené vykonávanie zrážok zo mzdy na základe predmetnej dohody. Uviedol, že určitá ujma mu vznikla aj v dôsledku cestovných nákladov, keď vycestoval za advokátom do Svidníka a poukázal aj na to, že v práci si musel zobrať voľno.

13. Je nepochybné, že žalobca mal pri uzatvorení predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere a dohody o zrážkach zo mzdy postavenie spotrebiteľa.

14. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

15. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

16. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

17. Podľa 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

18. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov slúžiacim na ochranu spotrebiteľa (napr. zákon o ochrane spotrebiteľa, o spotrebiteľskom úvere, o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka).

19. Aj keď súd prvej inštancie zastáva názor, že keďže daný inštitút je satisfakciou pre spotrebiteľa, má slúžiť ako nástroj na odstránenie spôsobenej ujmy spotrebiteľa. To napokon aj vyplýva z dôvodovej správy k citovanému zákonnému ustanoveniu, kde sa uvádza, že finančné zadosťučinenie je záverečným prostriedkom ochrany spotrebiteľa v prípade, že preventívne pôsobenie neplní svoj účel, aby boli nahradené alebo zmiernené následky. Krajský súd v Prešove ako súd druhej inštancie však s týmto názorom nesúhlasí a vo svojich viacerých rozhodnutiach vyslovil záver, že pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, základ nároku je daný (napr. uznesenie 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018 alebo 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018). Najnovšie aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 uviedol, že jediným predpokladom pre priznanie finančného zadosťučinenia je už spomínané úspešné uplatnenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi a nevyžaduje, aby bola privedená konkrétna ujma.

20. Akceptujúc princíp právnej istoty upravený v článku 2 ods. 2 CSP súd prvej inštancie preto rešpektuje vyslovený právny záver súdov vyššej inštancie. Keďže žalobca ako spotrebiteľ bol v predchádzajúcom spore 9C/171/2015 úspešný a súdy potvrdili neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy v dôsledku vysokej úrokovej sadzby a existencie rizika, že zrážkami zo mzdy by mohlo byť vymáhané plnenie majúce povahu neprijateľnej zmluvnej podmienky, možno ustáliť, že boli konštatované porušenia povinnosti dodávateľa voči žalobcovi ako spotrebiteľovi. Súd zdôrazňuje, že môže akceptovať len tie zistenia ohľadom porušenia práv spotrebiteľa, ktoré vyplynuli z konkrétneho súdneho sporu, teda v tomto prípade zo sporu 9C/171/2015.

21. Základ nároku na primerané finančné učinenie je teda daný. Pokiaľ ide o jeho výšku, zákon nestanovuje žiadne kritéria, len požiadavku primeranosti. Rozhodnutie o výške nároku závisí od úvahy súdu podľa konkrétnych okolností prípadu. Súd pritom zohľadňuje to, o aké vážne porušenie práva spotrebiteľa išlo, prihliada na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania žalovaného, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu.

22. Súd nesúhlasí ani s tým, aby inštitút primeraného finančného zadosťučinenia mal plniť reparačnú a sankčnú funkciu. Ide totiž o súkromnoprávny inštitút občianskoprávneho charakteru, ktorý nemôže plniť funkciu sankcie. Tá je na mieste v iných oblastiach práva, ako je administratívne alebo trestné právo. Súd sa v tomto smere stotožňuje s právnym názorom vysloveným v uznesení Krajského súdu v Prešove 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018. V ňom uviedol, že podstatou primeraného finančného zadosťučinenia nie je sankčná povaha, aj keď zaplatenie, keďže zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má byť finančné a každé zaplatenie predstavuje finančný úbytok v aktívach osoby, voči ktorej nárok smeruje. Na účely sankcionovania je totiž administratívne a trestné právo, civilné právo má za cieľ „len“ kompenzáciu osoby, ktorej sa má zadosťučinenie poskytnúť.

23. Súd považuje za nesprávnu aj argumentáciu o reparačnej funkcii daného inštitútu. Tá je totiž typická pre iný právny inštitút a to náhradu škody. Primerané finančné zadosťučinenie rozhodne nemá slúžiť ako prostriedok na náhradu škody, ale má plniť len funkciu satisfakcie pre spotrebiteľa. Daný inštitút nemôže slúžiť na neprimerané obohacovania sa spotrebiteľa. Žalovaný bol už postihnutý tým, že nemá nárok na žiadnu odplatu za úver a preto je nesprávne, aby primerané finančné zadosťučinenie malo sa odvíjať od nepriznanej výšky odplaty. Bolo by to v rozpore aj so všeobecne platnou právnou zásadou *ne bis in idem* (nie dvakrát za to isté). V tejto súvislosti súd poukazuje na právny záver vyplývajúci z ďalšieho rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018, ktorý uviedol nasledovné: „Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať zo závažnosti vzniknutej resp. hroziacej ujmy, okolností tak na strane žalobkyne ako aj žalovaného, okolností za ktorých došlo k porušeniu práva žalobcu. Pri určení výšky finančného zadosťučinenia sa nemožno striktno držať ujmy, ktorá žalobkyni objektívne hrozila, resp. ktorá jej vznikla. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany“.

24. Dôvody posúdenia dohody o zrážkach zo mzdy podľa rozsudkov vo veci 9C/171/2015 spočívali v podstate v tom, že dohoda umožňuje obísť súdnu kontrolu neprijateľných zmluvných podmienok, zároveň je však nesporné, že dohoda o zrážkach zo mzdy stále predstavuje legitímny zabezpečovací právny inštitút, ktorý je stále zakotvený v právnom poriadku Slovenskej republiky v § 551 Občianskeho zákonníka, ktorý platil aj pre spotrebiteľské právne vzťahy bez obmedzenia do 30.4.2014. Od 1.5.2014 sú už obmedzenia vyplývajúce z osobitnej úpravy daného inštitútu v zmysle § 5a ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z., ktoré však nie je možné aplikovať pre spornú dohodu, ktorá bola uzavretá skôr. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy obsahovala formálne zákonné podmienky a preto za týchto okolností súd nepovažuje postup žalovaného, ak využíval legitímny právny inštitút za závažné porušenie práv spotrebiteľa. Žalovaný uvedenú dohodu zrealizoval len v minimálnom rozsahu a preto na základe nej žiadna výraznejšia ujma žalobcovi nevznikla, čo napokon potvrdil sám vo svojej výpovedi. Žalobcovi nevznikla ani žiadna nemajetková ujma a podľa názoru súdu určité zadosťučinenie mu bolo dané aj právoplatnosťou už spomínaného rozsudku o neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ale tiež právoplatnosťou rozsudku, ktorým bola zamietnutá voči nemu žaloba žalovaného, ktorou sa domáhal zaplatenia odplaty za úver, keďže istinu úveru žalobca už uhradil.

25. Súd poznamenáva, že z nepochopiteľných dôvodov žalovaný v zmluve uviedol síce úrokovú sadzbu 70,01% p.a., ktorá však evidentne nezodpovedá skutočnosti, pretože ak sa vychádza z odplaty vo výške 2.198,4 Eur za 4 roky, za jeden rok je to 549,5 Eur, čo znamená, že v skutočnosti úroková sadzba činila len 36,6% ročne.

26. S poukazom na vyššie uvedené dôvody súd považoval finančné zadosťučinenie vo výške 100 Eur za dostatočnú satisfakciu pre žalobcu a žalobu preto v prevyšujúcej časti zamietol.

27. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V danom prípade výška prisúdenej istiny závisela od úvahy súdu a preto súd vychádzal zo záveru, že žalobca bol v spore úspešný a z toho dôvodu mu súd priznal nárok na plnú náhradu trov konania, ktorý sa však bude odvíjať len od výšky prisúdenej istiny. Nezistil totiž žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne.

28. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.